

1

2

Hur ska vi kunna närma oss en "skola för alla"?

Hur ska vi förhålla oss till elevers olikheter?

Hur ska vi möjliggöra lärande och utveckling för fler?

3

Hur kan samtal och relation bidra till att vi kommer närmare "en skola för alla"?

Hur kan samtal och relation ge oss verktyg för att bemöta barn och ungdomar?

Hur kan samtal och relation möjliggöra och utveckla lärande?

4

Samtal

5

*"den ska främja alla barns och elevers utveckling och
lärande samt en livslång lust att lära."*

(Ny skollag i praktiken 2011)

6

*”uppväga skillnader i barnens och elevernas
förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen”*
(Ny skollag i praktiken 2011)

7

*”hänsyn ska tas till barnens olika förutsättningar och
behov”*
(Ny skollag i praktiken 2011)

8

*"den ledning och stimulans som de behöver i sitt
lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån
sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt
som det är möjligt enligt utbildningens mål."*

(Ny skollag i praktiken 2011)

9

En kort historisk tillbakablick.

10

En skola för alla - **jaha!**

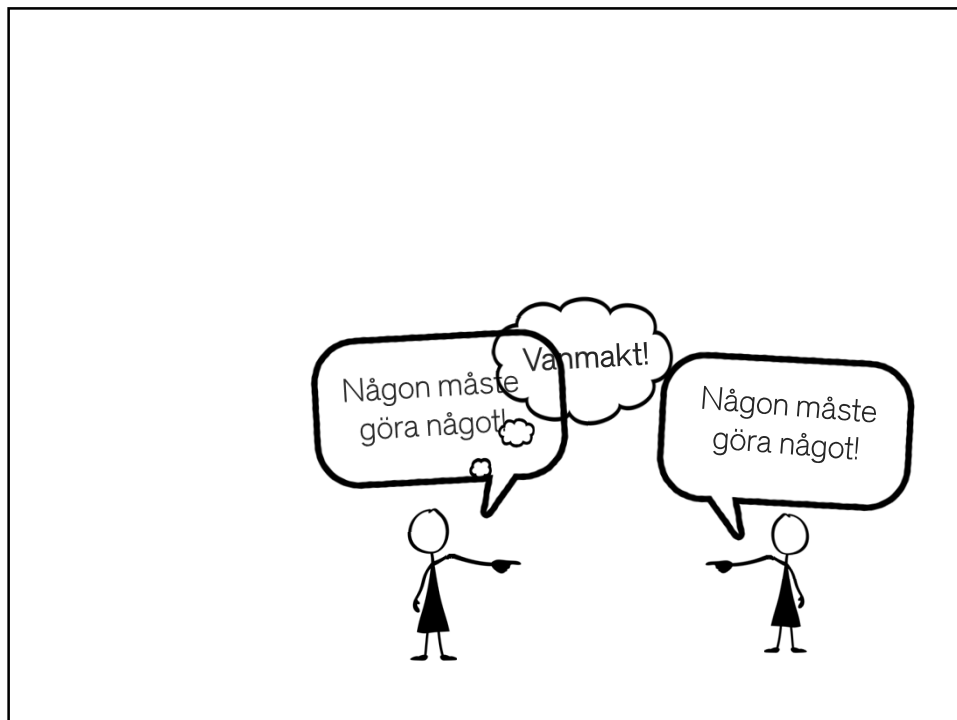
Vanmäktig ~ om känsla, handling etc. som inte ger något resultat.

(Nationalencyklopedin 2012)

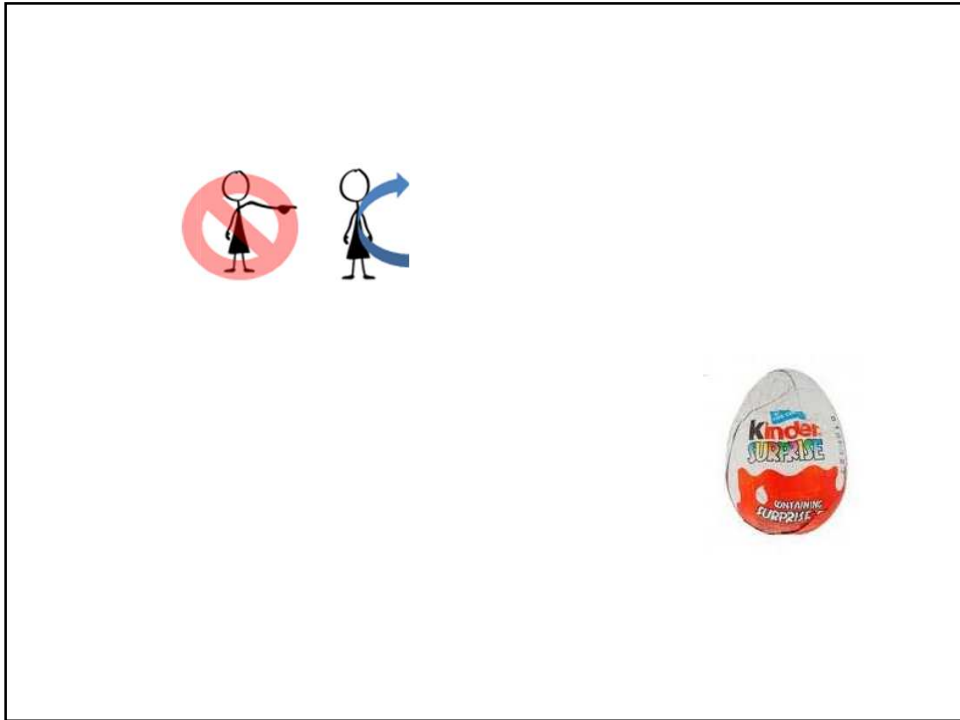
"My point is that teachers beliefs and commitments are the greatest influence on student achievement ..."

(Hattie 2012)

11

12

13

"Förändringen är inte alltid oändlig men ofta oanad".
(Hertz 2011)

14

Ett konkret alternativ: Salutogen teori

salus~
genesis~

15

Aaron Antonovsky

Känsla av sammanhang - KASAM

Begriplighet: Förståelse

Hanterbarhet: Inre och yttre resurser

Meningsfullhet: Hopp, mål och mening

Begriplighet+Hanterbarhet+Meningsfullhet

=

KASAM

Känsla av sammanhang

16

Varför är det viktigt med salutogen teori?

Det räcker sällan att ensidigt fokusera på det som inte fungerar.

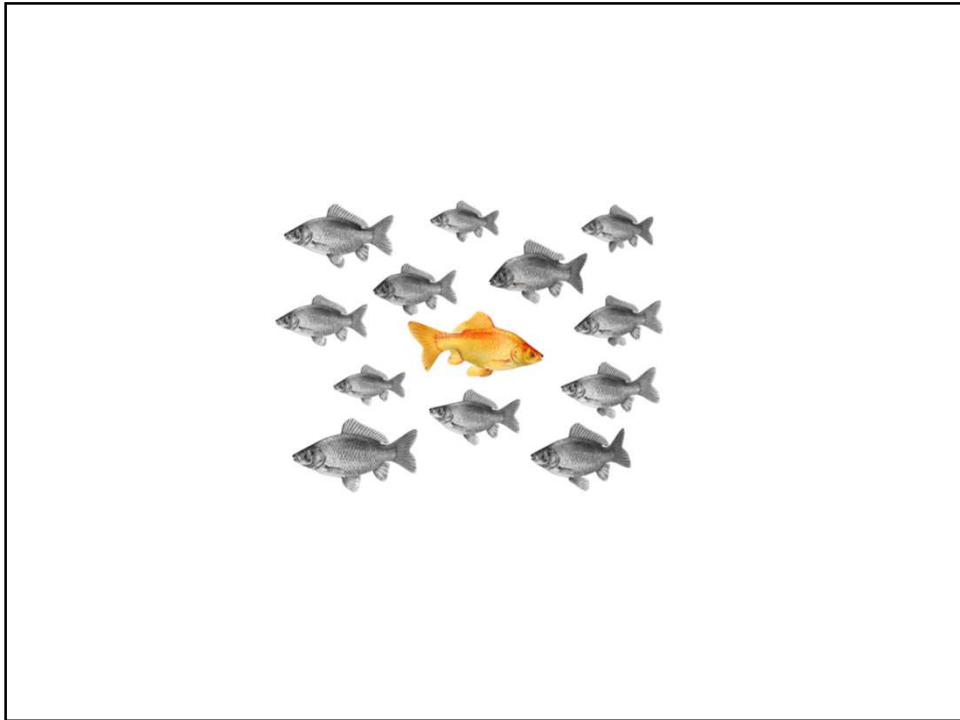
Begreppen i KASAM rymmer oanade möjligheter, såväl inåt som utåt.

Vad behövs? Vad saknas? Hur kan jag förstå ...?

17

Hur kan vi som vuxna i skolan bidra till att stärka känslan av begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet?

18

19

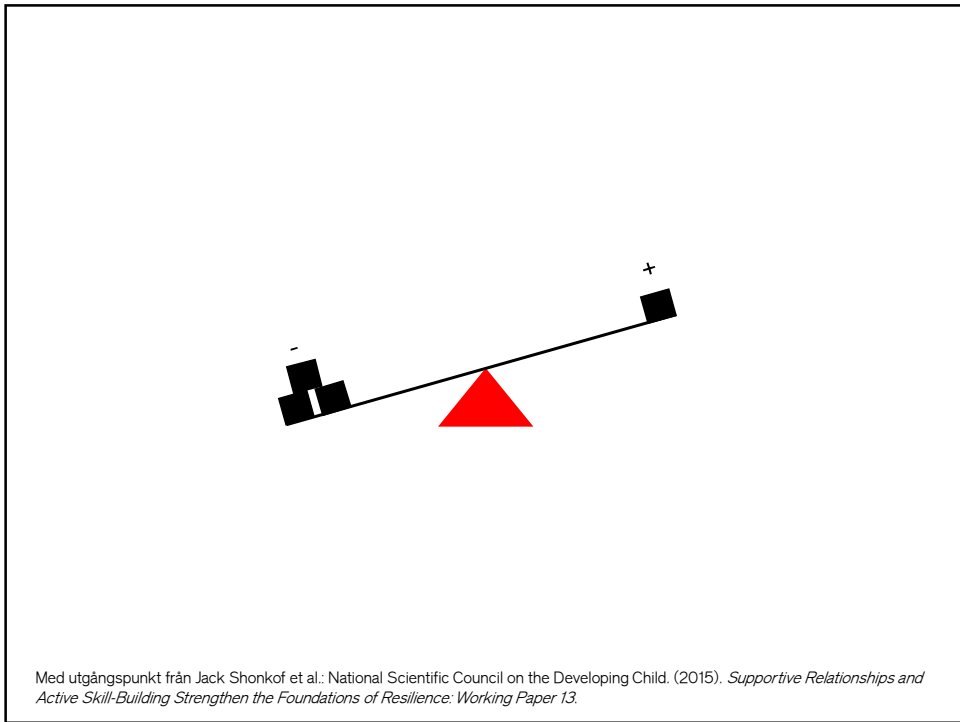
Resilience ~ Positive adaptation in the face of risk or adversity.

Goldstein S., Brooks R. & ebrary I. (2012) *Handbook of resilience in children*. New York: Springer.

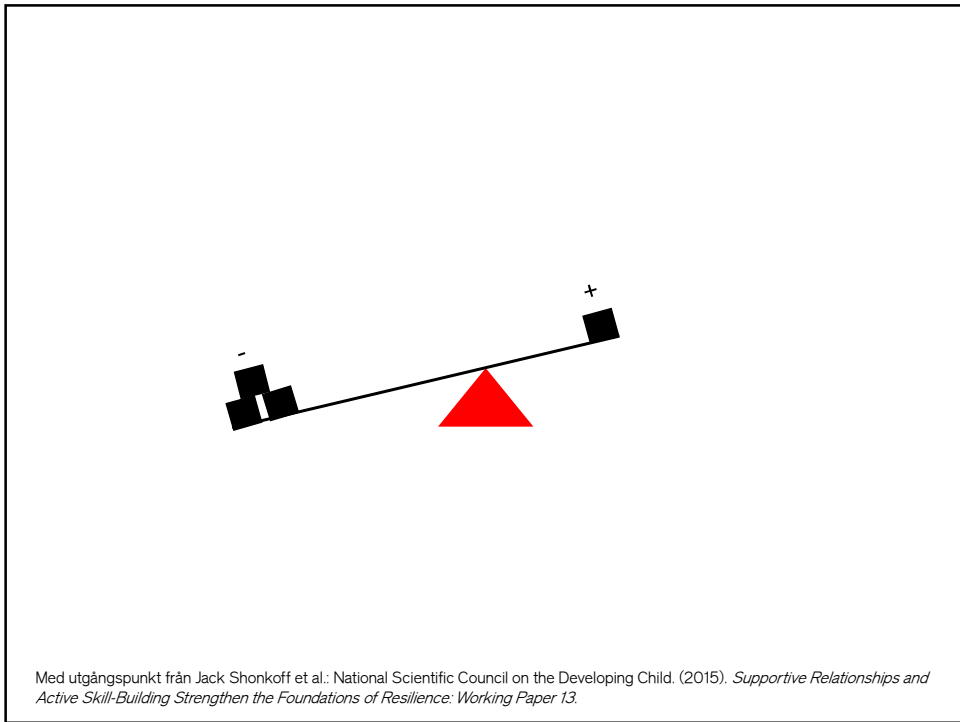
A diagram of a seesaw with a red triangle as a fulcrum. A black square with a minus sign is on the left end, and a black square with a plus sign is on the right end.

Med utgångspunkt från Jack Shonkoff et al.: National Scientific Council on the Developing Child. (2015). *Supportive Relationships and Active Skill-Building Strengthen the Foundations of Resilience: Working Paper 13*.

20

21

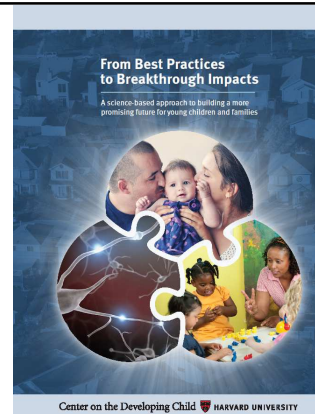

22

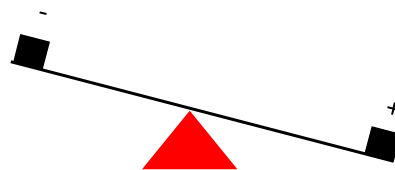
"The old ideas that genes are "set in stone" or that they alone determine developmental outcomes have been fully disproven... Supportive environments and rich learning experiences generate epigenetic signatures that activate positive genetic potential."

"Positive experiences, support from adults, and the development of adaptive skills can counterbalance the lifelong consequences of adversity."

Center on the Developing Child at Harvard University (2016). From Best Practices to Breakthrough Impacts: A Science-Based Approach to Building a More Promising Future for Young Children and Families.

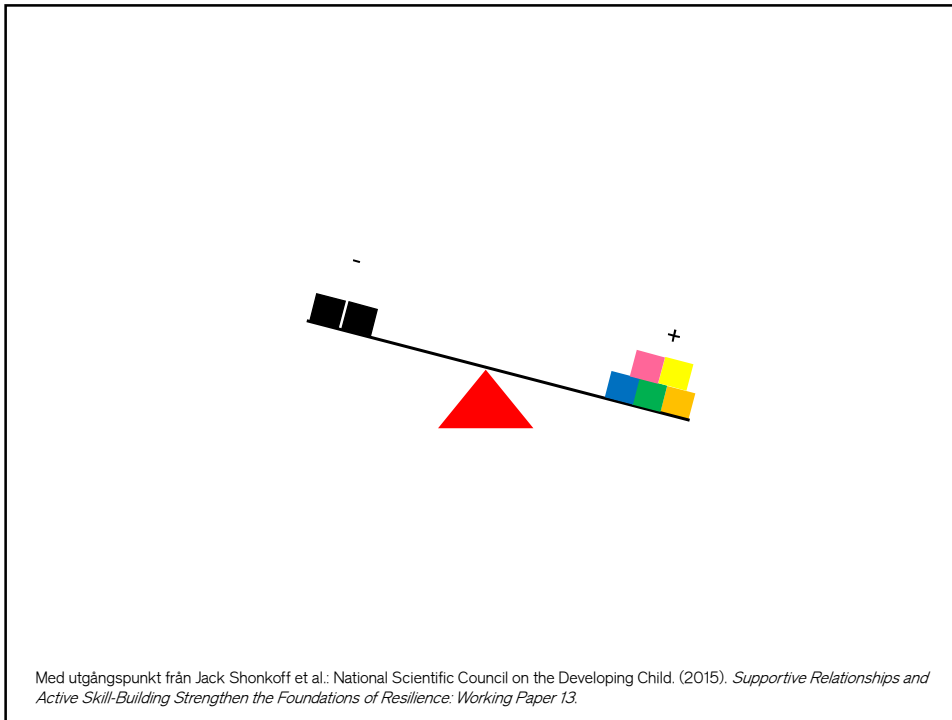

23

Med utgångspunkt från Jack Shonkoff et al.: National Scientific Council on the Developing Child. (2015). *Supportive Relationships and Active Skill-Building Strengthen the Foundations of Resilience: Working Paper 13.*

24

25

■ Vuxna i barnets närhet

Trygghet, samarbete och relation

Becvar D. S. (2013) *Handbook of family resilience*. DE: Springer-Verlag.
Goldstein S, Brooks R. & ebrary I. (2012) *Handbook of resilience in children*. New York: Springer.
National Scientific Council on the Developing Child. (2015). *Supportive Relationships and Active Skill-Building Strengthen the Foundations of Resilience: Working Paper 13.*

26

Hur påverkas barn av utvecklingstrauman?

Brister i immunförsvaret

Brister i kroppsliga regleringsfunktioner

Brister i fysiologi och motorik

Brister i anknytning

Brister i kognitiva funktioner

Brister i emotionell reglering

Socialt fungerande

Riskbeteende

Akademiskt fungerande

Livsstilsfaktorer

Nordanger, D.Ø. & Braarud, H.C. (2017). *Utviklingstraumer: regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Bergen: Fagbokforlag.

27

Vikten av tillit och trygghet

"A strikingly consistent finding of developmental resilience researchers has been that effective relationships with caring adults are critically important protective factors for children growing up ..."

Prince-Embury S. & Saklofske D. (2013) *Resilience in children, adolescents, and adults: Translating research into practice*. New York: Springer.

28

Psykoterapi

"Of those factors directly related to treatment outcome, one of the largest contributors to outcome is the therapeutic relationship, which encompasses a wide range of variables found among therapies, no matter the therapist's theoretical persuasion."

Duncan, B., Miller, S.D., Wampold, B.E., & Hubble, M.A. (2010). *The heart and soul of change: delivering what works in therapy*. (2nd ed.) Washington, D.C.: American Psychological Association.

"The therapy relationship makes substantial and consistent contributions to psychotherapy outcome independent of the specific type of treatment."

Norcross, J. & Wampold, B. (2011). "Evidence-Based Therapy Relationships: Research Conclusions and Clinical Practices". *Psychotherapy*, vol. 48, no. 1, pp. 98-102.

29

Doktor - Patient

"... patients who perceive that their doctors know them as individuals, not just as patients, more consistently cooperate with treatment recommendations and experience more positive healthoutcomes."

Daly, J.A. & Knapp, M.L. (red.) (2011). *The Sage handbook of interpersonal communication*. (4. ed.) Thousand Oaks, Calif.: SAGE Publications.

"... patients with a common cold who see an empathic psysician have been shown to recover one day faster and to have better immune function than patient who see a nonempatic physician."

Siegel, D. (2015). *The developing mind: how relationships and the brain interact to shape who we are*. Paperback;2nd; edn. Guilford Press, New York.

30

Lärare - Elev

"Relationer med klasskamrater och lärare bidrar till processer som kopplar skolmisslyckande till psykisk ohälsa. Relationer med kamrater och lärare kan också skydda mot utvecklingen av psykiska problem."

Gustafsson J.-E., Allodi M., Westling, Alin Åkerman B., Eriksson C., Eriksson L., Fischbein S., ... Persson R.S. (2010). *School, learning and mental health: a systematic review*. Stockholm: Health Committee, Royal Swedish Academy of Sciences.

"... sociala relationer behöver uppmärksammas eftersom de är mycket väsentliga för elevers kunskapsresultat i klassrummet."

Håkansson J. & Sundberg D. (2012) *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur & Kultur.

31

Interpersonell neurobiologi

"To put it simply, human connections shape neural connections, and each contributes to the mind. Relationships and neural linkages together shape the mind."

Siegel, D. (2015). *The developing mind: how relationships and the brain interact to shape who we are*. Paperback; 2nd edn. Guilford Press, New York.

"It turns out that a secure and positive therapeutic alliance generates a double neuroplastic punch. A positive emotional connection stimulates metabolic processes that activate plasticity while inhibiting stress. Thus, safe and attuned connections create the possibility for both short-term and long-lasting modification of the brain."

Cozolino L. (2015). *Why Therapy Works: Using Our Minds to Change Our Brains*. W. W. Norton & Company.

32

■ Vuxna i barnets närhet

Trygghet, samarbete och relation

Samtal - sedd, tänkt om, lyssnad på och pratad med...

Becvar D. S. (2013) *Handbook of family resilience*. DE: Springer-Verlag.

Goldstein S., Brooks R. & ebrary I. (2012) *Handbook of resilience in children*. New York: Springer.

National Scientific Council on the Developing Child. (2015). *Supportive Relationships and Active Skill-Building Strengthen the Foundations of Resilience: Working Paper 13*.

33

■ Vuxna i barnets närhet

Trygghet, samarbete och relation

Samtal - sedd, tänkt om, lyssnad på och pratad med...

Stöd till "growth mindset"

Synliggör, uppmuntra och utveckla "islands of competence"

Becvar D. S. (2013) *Handbook of family resilience*. DE: Springer-Verlag.

Goldstein S., Brooks R. & ebrary I. (2012) *Handbook of resilience in children*. New York: Springer.

National Scientific Council on the Developing Child. (2015). *Supportive Relationships and Active Skill-Building Strengthen the Foundations of Resilience: Working Paper 13*.

34

■ Vuxna i barnets närhet

Trygghet, samarbete och relation

Samtal - sedd, tänkt om, lyssnad på och pratad med...

Stöd till "growth mindset"

Synliggör, uppmuntra och utveckla "islands of competence"

Vikten av bekräftelse och goda berättelser

Becvar D. S. (2013) *Handbook of family resilience*. DE: Springer-Verlag.

Goldstein S., Brooks R. & ebrary I. (2012) *Handbook of resilience in children* New York: Springer.

National Scientific Council on the Developing Child. (2015). *Supportive Relationships and Active Skill-Building Strengthen the Foundations of Resilience: Working Paper 13*.

35

36

Tel: 0760-212 444
pi@petterwarsson.com
www.petterwarsson.com

